بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2022/HC-A/450
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** (ނަމާއި އެޑްރެސް އުނިކޮށްފައި)
- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު، އެކުޑަކުއްޖާއާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން.

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
އިސްފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު

ނިންމި ތާރީޚު: 03 ރަބީޢުލްއާޚިރް 1444
06 އޮކްޓޫބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް:
11 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
05 އޮކްޓޫބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** 543/Cr-C/2020
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކުޑަކުއްޖަކާ އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައިހުރި މީހަކު، އެކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގުން.
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 22 އޮގަސްޓު 2020
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 19 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
(ނަމާއި އެޑްރެސް އާންމުނުކުރެވޭ)
ވަކީލް: [illegible]
[illegible]

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލް: ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]
[illegible]، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]
[illegible]، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] (ށ)، 47 ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) "[illegible]" ގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، [illegible]:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:543/CR-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، (ނަން އުނިކުރެވިފައި)ގެ ("(އުނިކުރެވިފައި)" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ފަރާތުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާލާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ("ދަޢުވާލާ" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާލާ ފަރާތް") އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. ޖިންސީ ގޯނާގެ [illegible] ("ކުޑަކުއްޖާ") [illegible] 07 ގައި [illegible] ("[illegible]") [illegible][1] [illegible] 2020 [illegible][2]

3. [illegible][3] [illegible]

---

[1] [illegible] 24 [illegible] 2020 [illegible]

[2] [illegible]

[3] [illegible]

[illegible] ދާ ކަމަށާއި، އަދި [illegible] [illegible] ގެއަށް ގެންދާ ކަމާއި [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާ ބައްދަން އުޅުނު ކަމަށް ބުނިކަމަށް ބުނެއެވެ.[4]

4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] ބުނެއެވެ.[5] [illegible] [illegible] [illegible] އިތުރުން، ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ("އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް") [illegible] ބުނުން ކަމަށެވެ.

5. މިމައްސަލައަށް 2020 ޖޫން 04 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ 22:04 ގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ހުށަހެޅިއެވެ.[6] [illegible] ގުޅިގެން، ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ތަޙްޤީޤަށް ހޯދުނެވެ. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން، ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ތަޙްޤީޤަށް ފުރަތަމަ ނެގިއިރު، ކުޑަކުއްޖާގެ ޢުމުރަކީ، 16 އަހަރާއި 11 މަހާއި 18 ދުވަހެވެ.[7] ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ދެވަނަ ފަހަރަށް ތަޙްޤީޤަށް ނެގިއިރު، އެކުއްޖާއަށް 17 އަހަރު ފުރިއްޖެއެވެ.[8]

6. ކުޑަކުއްޖާ ތަޙްޤީޤުގައި ބަޔާންދެއްވާ ގޮތުން، ފުރަތަމަ ޖިންސީ ގޯނާ ކުޑަކުއްޖާއަށް ކުރީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތެވެ. އެކަމަކު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހިންގި ޖިންސީ ކުށްތަކުގެ ތަފްސީލު [illegible] ބުނެއެވެ. އެއީ، ކުޑަކުއްޖާ ގްރޭޑު 5 ނުވަތަ 6 ގައި އުޅުނު ދުވަސް ވަރު (އުމުރުން 11 ވަރަކަށް އަހަރުގައި) ކަމަށް ބުނެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible]، 2014 ނުވަތަ 2015 ވަރަކަށް އަހަރު ތެރޭގައެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ތަޙްޤީޤަށް ދިން ބަޔާނުގައި، އެކުއްޖާ ގްރޭޑު 9 ގައި ކިޔަވަން އުޅުނީ 2018 ވަރަކަށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަމަށް [illegible] [illegible].

---

[4] [illegible]

[5] [illegible]

[6] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން

[7] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ތަޙްޤީޤަށް 08 ޖޫން 2020 ގައި ދީފައިވާ ބަޔާން

[8] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ތަޙްޤީޤަށް 05 ޖުލައި 2020 ގައި ދީފައިވާ ބަޔާން

7. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ފުރަތަމަ ކުރިކަމަކީ، އެއްދުވަހަކު ޤުރުއާން ކުލާހުގައި ކުޑަކުއްޖާ އިނދާ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ކުޑަކުއްޖާ ކައިރީގައި އިށީނދެ، އޭނާގެ ގައިގާ ހިފިކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ. އޭގެ ފަހުން، ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އެފަހުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ.

8. ކުޑަކުއްޖާ ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ކަންތައް، އެންމެ ފުރަތަމަ ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާއި [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް [illegible] [illegible]، އެފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ. އޭގެފަހުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެފަދަ [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާއިމެދު [illegible] ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ.

9. [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުޑަކުއްޖާއާއިމެދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible]، [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާއިމެދު [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާއިމެދު [illegible] [illegible] ހިންގާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] ނުވަތަ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ.

10. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެނގޭތީ، ޖިނާއީ ކުށްގެ [illegible] [illegible] އަދި ޙުކުމުންގެ ތަފާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[9]

11.[illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، ކުޑަކުއްޖަކަށް [illegible] [illegible] ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] ހިންގުމުގެ ދަޢުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި، އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ޙައްދަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާ [illegible] ވަކިވަކިން [illegible].[10]

12.އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ޙައްދަކާ [illegible] ދަޢުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:544/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އިންނެވެ. މިޤަޟިއްޔާއިން އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ޙައްދު [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[11]

13.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އުފުލުނު ދަޢުވާ ސާބިތުވެފައި، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:543/Cr-C/202 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ. މިޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެ، 14 (ސާދަ) އަހަރާއި 11 (އެގާރަ) މަހާއި 20 (ވިހި) ދުވަހުގެ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޖަލަށް ލުމަށް ހުކުމް ކުރެވިފައިވެއެވެ.

---

[9] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު LC2020/05517 [illegible] [illegible] [illegible]

[10] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 145/DF/2020/474 [illegible] [illegible] [illegible]

[11] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 [illegible] 2023 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 29 [illegible] 2024 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 196-A/95/2024/373 [illegible]

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

14.ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދައުވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ؛

> "[illegible]، އިސްލާމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ނަން [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ނަން [illegible])ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ނަން [illegible]) 17 (ސަތާރަ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 186 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] (ނަން [illegible]) [illegible] [illegible] 14 (ސާދަ) އަހަރާއި 11 (އެގާރަ) މަހާއި 20 (ވިހި) ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."[12]

މިގޮތަށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

15.ބަންޑާރަނައިބު ގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުން، އެނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްބުނެ، އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް، ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅައި އެނުކުތާތަކާއިމެދު [illegible] ވާހަކަ ދައްކަވައިފައެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ؛

15.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ؛ [illegible] ޖިންސީ ގޯނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

---

[12] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible]

15.2. ދެވަނަ ނުކުތާއަށް؛ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޚިލާފަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

15.3. ތިންވަނަ ނުކުތާއަށް؛ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ޤާނޫނީ ބުރަދަނެއް [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުން [illegible] [illegible]ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

15.4. ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަށް؛ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލަށް [illegible]ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

15.5. ފަސްވަނަ ނުކުތާއަށް؛ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު އަޅާ ޚާއްޞަ [illegible] [illegible]ތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސްތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

15.6. ހަވަނަ ނުކުތާއަށް؛ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާއި 17 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ދަޢުވާކޮށް އިންސާފު ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

15.7. ހަތްވަނަ ނުކުތާއަށް؛ އެކްސްޕާޓް އޮޕީނިއަންތަކުގައިވާ [illegible] މެޑިކަލް ރިޕޯޓާއި [illegible] [illegible] ރިޕޯޓުން އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

16. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް ނުކުތާތައް ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފުގެ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައިވެސް އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. މިތަފްސީލުތަކަކީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޙުކުމުގައި ހިމެނުން ބައެއްކަމުގައިވާތީ، ޚުލާޞާ ގޮތުގައި އެކަންކަން ބަޔާންކޮށްލަމެވެ. މިގޮތުން؛

16.1. އިސްތިއުނާފަށް ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ މިމައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓުން އެއްވެސް މިންވަރެއްގެ އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. އަދި އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ވަޒަންކުރާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުން މިހާރު މައްސަލައެއްގައި އެކަށީގެންވާ އެސެސްމަންޓެއް ހެދިފައި ނުވާކަމާއި ހަމައެކަނި ބަރޯސާވެފައިވަނީ މީހަކު ބުނާ ބުނުންތަކުގެ މައްޗަށްކަމަށާއި އެ ރިޕޯޓުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިތުރުން އެހެން މީހެއްގެ ފަރާތުންވެސް ޖިންސީ އަނިޔާދިނިކަމަށް އެނގެން ނެތްނަމަވެސް، ކުއްޖާއަށް ދިނިކަމަށްވާ ޖިންސީ އަނިޔާއަކީ ކާކުގެ ފަރާތުން ދިނުން ޖިންސީ އަނިޔާއެއްކަމާއިމެދު ސުވާލު އުފެދޭކަމަށެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި އެހެން ބަޔާންތަކުގައި ކުއްޖާ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ފުށުއަރާކަމަށް ތުހުމަތާއި، މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު [illegible] ރިޕޯޓުން [illegible] އެއްވެސް ނިޝާނެއް ފާހަގަކުރެވެން އެކަން [illegible]. އަދި ކުއްޖާއަށް [illegible] ހާދިސާގެ ވާހަކަ ދައްކާފައިވަނީ 5 ވަރަކަށް [illegible]، ކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރަން [illegible] ހަދާފައިވަނީ 22 އޮކްޓޫބަރު 2020 ގައިކަމަށާއި، އެރިޕޯޓް ނިންމާފައިވަނީ ވެސް [illegible]. [illegible] ފަހުން [illegible] ހެކެއްގެ [illegible] އެކަން ދައުވާގެ [illegible] އެނގެން

އޮންނަންވާނެކަމަށާއި އެހެންނޫންކަމުގައިވާނަމަ އެކަންވާނީ ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ހުކުމެއްގެ ގޮތުގައިކަމަށެވެ.

16.2. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ އަސާސްތަކަށް ބަލާއިރު، ކުށްކުރިކަމަށްބުނާ ދުވަހާއި ވަގުތު ބަޔާންކޮށްފައިވާނެކަމަށް ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވުން، މިމައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވަނީ ދައުލަތުގެ [illegible] ކުށްކުރިކަމަށްބުނާ ދުވަހާއި ވަގުތު ސާފުކޮށް ދަޢުވާގައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެކި ދުވަސްވަރުން ޖިންސީ އަނިޔާ ހިންގާފައިވާކަމަށް ދަޢުވާކުރާ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީ ޙައްދު [illegible] [illegible] [illegible] އޮންނަކަމަށެވެ.

16.3. އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] ހުށަހަޅައިފި، ހުށަހަޅަންވާނީ އެކަން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ހެއްކާއި އެކުގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، 09 ޖުލައި 2020 ގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ޗާޖުން ހުށަހެޅުނުއިރު ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާ [illegible] ސަފުހާ 8 އަދި 7 އަދި 12 ނަންބަރުގައިވާ ހެކީގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅައިފައިވާކަމާއި، އޭގެ ފަހުން 22 އޮގަސްޓް 2022 ގައި ރިވައިޒްކުރި ޗާޖުން ހުށަހަޅައިފައިވިޔަސް [illegible]. އެހެންކަމުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުން މާއްދާއާއި އެމާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްކަމަށެވެ.

16.4. އިސްތިއުނާފީ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ މިމައްސަލާގައި ކުއްޖާ ބަޔާން ދައްކުމުގައި [illegible] ނަން ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. 05 ޖުލައި 2020 ދުވަހު ކުއްޖާ [illegible] ދިން ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ އެކަން [illegible] ނަން ކަމަށެވެ. އަދި [illegible] ދައްކުމުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ހިންގާފައިވާ ޖިންސީ ކުށުގެ ތަފްސީލުތައް

ކިޔާދީފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އެކަ ތަފާސީލުތަކެއް ކިޔާދީފައިވާ އެހެން ގޮތްތަކަށް އަމަލު ހިންގައިގެ ދުވަހަކީ ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާން އެކަށީގެންވާނެކަމަށް، ދެއްކުމަށް ހުރިހާ އަމަލެއް ޝަރީޢަތުގައިވެސް އަސާސަކަށް އެއްވެސް ބަޔާން އެކަށީގެންވާކަމަށް ދެކޭކަމަށެވެ.

16.5. ޢިސްތިއުނާފުގެ ފަސްވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުކުރަމުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ އުސޫލުން 11 އަހަރުގައި ޖަލަށްލާކަމަށްބުނެ ކަމެއް އޮތް 5 އަހަރު ފަހަކު އަމުރުކުރު ޙުކުމުގައި ބަލައިނުގަނެ އަސާސެއްކަމުގައި ޙުކުމު ތަޞްދީޤުކުރެއްވުން އެކަށީގެން ނުވާކަމަށެވެ.

16.6. ޢިސްތިއުނާފުގެ ހަވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ 20 ވަނަ މަރުޙަލާ އަދި 17 ވަނަ މަރުޙަލާގެ މަޢުލޫމާތު ތަފްސީލުކުރުމުގައި ހަމަހަމަކަން ގެއްލިފައިވާކަމަށް، މިކަމާގައި ދައުލަތުން އަމަލުކުރުމުގައި ޝަރީޢަތުގެ ދައްކާފައި ނުވާތީ ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުން ދެއްކި ހެކި ނުހުރެ މުހިއްމު ފުރުސަތު ދީފައިވާ ޙާލަތު އަރިހުގައިވާ ޝަރުޠުތަކެއް ބެލުމަށް ދެކުނު އޮފިސަރުގެ ބަޔާން ބަޔާން ސާބިތުކުރުމަށް ހުރި އަދިވެސް ބަލައިގަނެވޭ ހެކިތަކުގެ ތަފްސީލުކުރުމުގައި ހަމަހަމަކަން ނެތިގެންނުވާކަމަށެވެ.

16.7. ޢިސްތިއުނާފުގެ ހަތްވަނަ ނުކުތާގައި ބުނެފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ އިތުރުޢަދުލުވެރިކަމާ ޚިލާފުކޮށް ހުކުމް ބަޔާންކޮށް މުޤައްރިރު ފުރުސަތު ދީފައިނުވާތީ އެއްވެސް ހުރިހާކަމެއް ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވާކަން އެނގެން ނެތުމާއި، މިމައްސަލައިގެ ޙުކުމް އަދި ދިވެހިދައުލަތް ނެތުމަކަށެވެ.

ޢިސްތިއުނާފުކުރި ޙުކުމް ބާޠިލުކުރުމަށް އެދިފައިވާ ގޮތް:

17. ޢިސްތިއުނާފުކުރި ޙުކުމް މިމައްސަލައިގެ އުޅުމުގައިވި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ފާހަގަ އަދި ސަބަބު އެކުލަވާފައިވާ ޙުކުމު ނިންމުމުގައިވާ ކުށަށްވާ ކަމަށްބަލާ ދައުލަތް އެދުނު ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

18. އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބު ތަފްސީލުކޮށް ލިޔުމުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައިވެސް އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެވާހަކަތައް ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި [illegible]، ކުރުކޮށް ގޮތެއްގައި [illegible] ފާހަގަކުރަމެވެ.

18.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ހައްޤުގައި [illegible] ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] ދަޢުވާއަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާކުރެވިފައި، އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޖިންސީ [illegible] [illegible]، އެގޮތުން ޖިންސީ [illegible] [illegible] އެއީ އެކުށުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/304 ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމުގައި، ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible]

މީގެއިތުރުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާ ފާހަގަކުރާ ކަންކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ސީދާ ކޮބައިކަމެއް ބުނެދީފައިނުވާކަމެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] ރިޕޯޓް ބަލާއިރު ކުއްޖާގެ [illegible] އެކި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

18.2. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި އެކަން ހުށަހަޅާފައިވާކަމެވެ. ނަމަވެސް އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމަށްފަހު 18 އެޕްރީލު 2021 ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/42 ޤަޟިއްޔާއާއި [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ވާކަމެވެ. އެހެންކަމުން، މި ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފުރުޞަތު ދިނީ، އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައްވާފައިވާކަމެވެ. އެހެންކަމުން [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] ގޮތުން [illegible] އެ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ކަމެވެ. އަދި [illegible] [illegible] މި ނުކުތާއަށް [illegible] [illegible] ދީ ނަމަވެސް ދަޢުވާ ފޯމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 (ހ) ގައި ބުނާ ކަންކަން ފުރިހަމަވެފައިވާކަމެވެ.

18.3. އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ދަށުގައި ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސަރީޙަކޮށް ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި އެ ހެކި ބަޔާނެއްގައިވާގޮތުން އިޢުތިރާފްކޮށްފައި ނުވާތީ، މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ބަލާއިރު ކުރިމަށް ފާނުން ބެހެއްޓުމަކީ ދައުވާކުރުން ދެކޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

18.4. އިސްތިއުނާފުގެ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ދަށުގައި ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވި ހެކިވެރިޔަކުގައި ހުރި ޤާނޫނީ އުނިކަމެއް ދަށަށްދިޔުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކަމެއް ބުނެފައި ނުވާކަމަށެވެ. 08 ޖޫން 2020 ވަނަ ދުވަހު ކޯޓުގެ ދިވެހި ފުރުޞަތުގެ މުއްދަތުން ދިޔައީ ބަދަލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތް ވަކިން ތަފްސީލު ގޮތުގައި ހެކިވެރިޔާވާކަމަށް އަދި ކޯޓުގެ އެޑްވޮކެޓް ނަގާފައި އަމަލުކުރި ގޮތެއް، ކޯޓުއަށް ބިނާ ދައްކަފައި ދިޔަ ގޮތެއް، ކޯޓާއި ދެމެދު އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ގޮތް އަދި ދުވަސްވަރާއި ވަގުތު ބައްލަވައިލެވޭނެ ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވާ ގޮތަށްކަމަށެވެ.

18.5. އިސްތިއުނާފުގެ ފަސްވަނަ ނުކުތާގެ ދަށުގައި ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޯޓުގެ އެޑްމިސް ހާމަކުރެވިފައިވާ ވަސީލަތުތަކުން ފުރިހަމަ ޙައްޤުތަކެއް ދީފައިނުވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/42 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ނިމުނު ގޮތުގެ ނިޔާގެ 21.3 އަދި 21.7 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން އިސްތިއުނާފު ޖަވާބު ފޮނުވާ ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. މިގޮތުން ކޯޓުގެ ހާޒިރުވެ ހެކިވެރިޔަކު ބަޔާން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅަ ކޯޓުގެ އަރިހުން މަޝްވަރާ ދަށުކޮށްދީ ލިޔެ ނަމަ، އެފަދަ ބަޔާންކޮށްގެން ކޯޓުއަށް ބިނާ ދައްކަމުން ދިޔަކަން އެނގެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކީ ފުރުޞަތު ޖާހިލުކޮށްލުމުން ކޯޓުގެ ދައުރު ވަނަ އެއްވެސް މިހާރު ފެށުމަކަށް ކުރަމުން ކޯޓުގައި ސާބިތު އެކުލެވިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޯޓުގެ މައްސަލައިގައި ހާޒިރުވި ހެކިވެރިޔަކުމަށް ޖެހިގެންވާން ދިޔައީ ވަކި

މައްސަލައިން ސާފުވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުން ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މައްސަލައިގައި ކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުން ވަގުތުގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ފަސްވެފައި ހިނގާފައިވާ އެ ދަރިވަރު ސަލާމަތް ޗަސްޕަޔާން އެކުލަވާ ދިނީ ފަސްކުރުމާ ކަމަށް ނުބެލުމަށް ކަމަށް ދައުލަތުން ދޫކަމަށެވެ.

18.6 އިސްތިއުނާފު ހަމަޖެހޭ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއް ހިފެހެއްޓުމާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްދީ ތަފްޞީލީ ގޮތެއް ބުނެދީފައި ނުވާކަމަށެވެ. މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ކުރުމުގެ އަސާސް ބިނާވަނީ ހުކުމެއްގެ ފަރާތަށް ވީ ނަމަވެސް މަޤްބޫލުކުރެވޭ ހަމައެކަނި ބިނާވާ ހިސާބު ޤާނޫނީ މައްސަލައެއް، މި މައްސަލައިގައި ތަހުގީގު ކުރުމާ ދުވަސްކޮޅު މައްސަލަ ވެސް ދައުލަތުން ދައުވާ ކުރިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

18.7 އިސްތިއުނާފު ހަމަޖެހޭ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދިމާވާ އަދަބު ހުކުމެއް ކުރިން ހިނގި ދައުވާގެ އަންބުރާ ދޫކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ އަދާލަތުގެ ނިޒާމުގެ ހަމަޖެހުމެއް، ހައިކޯޓުގެ ރައީސުންގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/304 ދަށުން ކުރިން ދޫކޮށް އަނބުރާ ޖިނާއީ ހުކުމުން ފާސްވި ނިންމުމަށް ބާރުއަޅާ ކުރެވިފައިވާކަމަށެވެ. އެ މައްސަލައިގައި ހަމައެއް ނިންމުމުގެ ފަސް ހުކުމް ޖިނާއީ ޤާނޫނު އަދި ފަދަ ހުކުމް ނުކުރެވޭ ދައުވާ ކުރިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ހައިކޯޓު ރައީސުންގެ ހުކުމް ބަލައިގަނެ ތަފްސީލު ފާހަގަކުރެވުނު، އެ ހައިކޯޓު ރައީސުންގެ މައްސަލަ ހިނގި ގޮތުގެ ބަލާލުމުން ކަމަށް ދައުވާ ނިންމާފައިވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދުނު ގޮތް:

19. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދުނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ޝަރީޢަތާއި އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދެއްވުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން:

20. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ޙުކުމުގެ ރިޕޯޓާއި، އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތައް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާ:

21. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ މައިގަނޑު ބަޔަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވުމެވެ. މިގޮތުން ބަޔާންކުރަމުން، އެޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، "މަދުވެގެން 05 ހެއްކެއް ހުރުން ސާބިތު ކޮށްފައިވާކަމަށް..." އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. އެޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހެއްކާގުޅޭ ހަމައަކީ ހެކި އަދަދު ކުރުމެއް ނޫނެވެ.

22. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2009/SC-A/77 (ޢުޘްމާނު ވ. ސްޓޭޓް)[13] އިސްތިއުނާފުކުރި އެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހެއްކާގުޅޭ އުސޫލު ބަޔާންކުރެއެވެ. އެޤަޟިއްޔާގެ 28 ވަނަ

---

[13] [illegible] (2019) 77 ޞަފްޙާ.

ނުކުތާއިން ފެށިގެން، 33 ވަނަ ނުކުތާއަށް އެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހެކީގެ އުސޫލު ތަފުޞީލުކޮށްދީފައެވެ. އަދި އެމާއްދާގެ 48 ވަނަ ނުކުތާގައި؛

> "ކުށް ސާބިތުކުރުމަކީ އެއް [illegible]."

[illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހެކީގެ އުސޫލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. ވީމާ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލުގެ ވާހަކަތަކުގައި ހެކީގެ އަދަދު ހަމަނުވާ ވާހަކަ ބަޔާންކުރުމުން، އެޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ހެކި ސާބިތުކުރުމުގެ ހަމަ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް، ހުށަހެޅި ބަޔެއް ހެކިތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރާ ހެކީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާ:

24. އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[14] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

> " [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ

---

[14] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (2020-08-22). [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ކަނޑައި، މީހަކާ ދެކޮޅަށް ހިންގުން ކަނޑައި ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ ވަކި އެއްބަޔަކު ހިފުން ކަނޑައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މީހެއް ނުވަތަ އެ އެއްބަޔަކުގެ ތަޤުރީރުވެސް ބާޠިލުކުރެވޭނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

25. ދަޢުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[15]ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެމާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ށ) އަށް ބަޔާންކުރާ އަކުރުތަކުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އުފުލާ ދަޢުވާއެއްގައި އޮންނަ [illegible] ހުންނަންޖެހޭނެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ތަފްސީލުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުގައި؛

25.1. ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލާ ކުށަކީ ކޮބައިކަން ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރުމާއި،

25.2. ދަޢުވާ އުފުލާ އެކުށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ މާއްދާއަށް ނުވަތަ ކުށް ބަޔާން ކުރާ އިބާރާތް ބަޔާން ކުރާ މާއްދާ ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރުމާއި،

25.3. ދަޢުވާ އުފުލާ ކުށް [illegible] ތާރީޚާ [illegible] ނޫނީ ތާރީޚާ [illegible]، ކުށް ބަޔާން ކުރާ ތާރީޚާ އިބްތިދާއީ ދަޢުވާގައި، ދަޢުވާ އުފުލާ ކުށް ބަޔާން ކުރުމާއި،

25.4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މީހަކާ ދެކޮޅަށް ހިންގުން ކަނޑައި ކަމުގައިވާނަމަ، [illegible] [illegible] [illegible] ވަކި އެއްބަޔަކު ހިފުން، [illegible] [illegible] ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރުން.

މިކަންކަން ހިމެނެއެވެ.

26. ދަޢުވާގައި މަޢުލޫމާތުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން، ޝަރަޙަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2021/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާގެ 96 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"....ދަޢުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް ބަޔާން ކޮށްދީފައި [illegible] މީހާގެ މައްޗަށް އުފުލާ ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރަން [illegible] ކުށުގެ އަދަދަކީ، ކޮބައިކަމާއި، އެ ކުށުގެ އަދަދު [illegible] [illegible] ފަރާތް [illegible] ކުށުގެ އަދަދު [illegible]، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] ދިފާޢުވުމަށްޓަކައި [illegible] ކަން ކަނޑައެޅިފައިވާކަން އެނގެން [illegible] އެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވުން [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެން ގޮތަކަށް ބުނާނަމަ، [illegible] [illegible] ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރު ކޮށްދޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ދަޢުވާ އޮޅުވާލު...."

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އަނބުރާލުމުން، ޤާނޫނުގައި ދަޢުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ދަޢުވާ ބޭއްވުމަކީ، މިކޯޓުން ބައްލަވާ ކަށަވަރު ކުރެވިފައިވާ ގޮތްކަމަށް އެނގެއެވެ.

27.ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާ އަކީ؛

" **ދަޢުވާ**

......(މުއްތަހަމުގެ ނަން) ގެ މައްޗަށް ކުރާ ދަޢުވާއަކީ:

1. އިތުބާރުކުރާ ގާތްތިމާގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުން

ކޯޑް:(103)

ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ގުޅިގެން އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން.

މިފޯމުގައި ދަޢުވާކުރެވޭ ސަބަބުތަކަކީ، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ފޯމުގެ ތަފްސީލު ޖަދުވަލު 1 އާއި ޖަދުވަލު 2 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާތީއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރި ސަބަބުތައް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"ނަންބަރު:145/DF/2020/474 ދަޢުވާ ފޯމުގެ ޖަދުވަލު 1

ދަޢުވާ ކުރި ސަބަބުތައް

(މުއްތަހަމުގެ ނަން)، 2014 ނުވަތަ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭ ދުވަސްވަރަކު، މީނާ (މުއްތަހަމުގެ ނަން) ހިނާގެ (އަނބިކޮއްފުޅާ) ދަރިއަކާ ކޮޓަރިގައި ދިރިއުޅެން ދަރިކޮޅުގައިކުރިމަތީ (ކުއްޖާގެ މަޢުލޫމާތު) (17 އަހަރު) މީނާ ހިނާގެ ފަރާތުން ކޮޓަރިން ގެންގޮސް، ކުއްޖާއަށްވުރެގެން ހުރި އަންނައުން ބާލައި، މީނާގެ އަތުން ކުއްޖާގެ ކިރުމަތިފުށުގައި ހިފާ ފިރުމައި، ކުއްޖާގެ ކިރުމަތިފުށުގައި އަނގަޔާޖެހި ބޮސްދީ، މީނާގެ ކިރުމަތިފުށު ޖެހުމުން ކުއްޖާގެ ގައިގައި އަޅައި، ކުއްޖާގެ ފުރަގަސްފަރާތުން މީނާގެ ކިރުމަތިފުށު ވައްދަން މަސައްކަތްކުރުމުން، މީނާގެ ފުރަގަސްފަރާތުން ކުއްޖާގެ ކިރުމަތިފުށު ވައްދަން މަސައްކަތްކުރުމުން، ކުޑަކުއްޖަކާ އިތުބާރުކުރާ ގާތްތިމާގައި ހުރެ، އެކުއްޖާއާ އެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގާފައިވާތީ."

މިފަދައިންނެވެ.

28. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[16]ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އިން ފެށިގެން (ބ) އަށް ބަޔާންކޮށްދޭ އަކުރުތަކުގައި ހިމެނޭ ތުހުމަތުތަކަށް ހުށަހަޅާދިނުމުގެ ދައުވާ (charge) ގެއްލޭ. ވީމާ ދައުވާއެއް ވިއްޔާ އެކަށައަޅައި ނިންމާއިރު، ދައުވާގެ ސިފައިން މުދަލުނާލާ ތަޙުލީލުކޮށްފައި ނުވަތަ ތަފްސީލުކޮށްފައި ލިޔުން ހުށަހަޅާ ކަމަށް ޤާނޫނު ތަޢާރަފްކުރަ ކުރެއްވި. ދައުވާގައި ހިމެނެނީ ބައެއް ޖައްމުވާލަ ދައުވާ ހުރަސް ޤަވާ ކުރުމުގެ އެއްބަސްވުންތަކުން ނުވަތަ ޖަރީމާކުރާ ފަރާތުން އެނގުމަށް، "ދައުވާ" އެންމެންނަށް ގޮތް ކަމަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ އެއްގޮތަށް ކުރުން ކަމަށް ކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ. އަދި އެއީ މުއްދަތަކަށް ކުރެވޭކުރު ކަމަށް ކުރެވޭ ކުރިއަށްދިއުމަށް ދައުވާ އެންމެންނަށް ގޮތް ކަމަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް އެއް ދައުވާއެއް ކަމަށް ވާން ކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ.

29. އަދިވެސް އިންސާފުގެ ބުނިޔާދު މިންގަނޑުގައި ކަށަވަރުކޮށްދޭ އެއް ސަބަބަކީ، ޤާނޫނުގައި ދައުވާ އެންމެންނަށް ގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ގޮތް ނޫން އެހެން ގޮތަކަށް އެއް ކުރެވުން، އެޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން، ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް އެނގޭނެ ގޮތަށް ނުވަތަ ދައުވާއަށް ބަދަލު ކުރާނަމަ ކަމެއް ކުރާނެ ކުރިމަތިވެދާނެތޯ؟ މިމައްސަލައިގެ ވާހަކަ ހިނގާދިޔަ ގޮތް އަދި އެވާހަކަ ހިނގާދިޔަ ވަގުތު ދައުވާ އެކަށައަޅުއްވުމުގައި ބަލާފާނެ ޖުމްލަތަކުގައި ބަޔާން ކުރާ؛ އަދަދުތަކާއި ނަންބަރު ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް އެގޮތުން އަދާކޮށް ސަމާލުކަން ނުދޭތޯ. ދައުވާގައި ކުރާ ބަޔާން ކުރުމުގައި އެކަން ކުރި ސަބަބު ތަރުތީބުން ވަގުތު ތަފްސީލް ބަޔާން ކުރެވިފަ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި ހުރިހާ ބަޔާންތަކުގައި ކުރެވޭނެ ކަމެއްވެސް ނޫނެވެ.

30. ދައުވާއިން ސާފުކޮށްދިނުން ބުނެވޭ ކަމަކީ، ޝަރީޢަތް ގޮތުން ނުވި ޤާނޫނީ ގޮތުން އަދި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއް މުޅިއަކުން ކުރި ކަމެވެ. އެކަން ކުރިކަމަށް ބުނާތާ ކުރެވޭ ވާހަކަ ވަގުތު އިނގެން ހުރި، އެގޮތަށް ދައުވާ ގައި ބަޔާން ކުރަނީ އެވެ. އެކަން ކުރިކަމަށް ބުނާތާ ކުރެވޭ ވަކި ތާރީޚަށް ނުވަތަ ގަޑިއެއް އިނގެން ނެތްނަމަ، މުޅިއަކުން އެކަން ކުރިކަމަށް ބެލެވޭން ހުރި މުއްދަތެއް ނުވަތަ ވަގުތެއް ބަޔާން ކުރަންވާނެވެ.

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުގައި ނުވަތަ ކުށުގެ ޝިކާރައަށްވާ ފަރާތްތަކުގެ [illegible]، ކުށްކުރާ މީހެއް ކުށްކުރާ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެއީ [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ. ވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

31. [illegible] ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަށުކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] މިކޯޓުގައި [illegible] [illegible]؟

32. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2020/SC-A/42 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވީ؛

> "...[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]."[17]

[illegible]. ވީމާ، [illegible] ނުވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާ:

33. [illegible] [illegible]، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުން [illegible] [illegible]، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަކީ [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

---

[17] 18 ފެބުރުއަރީ 2021 ގައި ބޭއްވުނު، ނަންބަރު:543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ 03 ވަނަ އަޑުއެހުމުގެ މަޙްޟަރުގެ 6 ވަނަ ސަފްހާގެ 19 ވަނަ ލައިނުން ފެށިގެން 23 ވަނަ ލައިނަށް.

34. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުންތަކެއް ހުށަހަޅާކަން ކަނޑައެޅިފައިވާކަން ބަޔާންކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

> " އަންނަނިވި ހުށަހެޅުންތަކަކީ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުށަހެޅުންތަކެވެ. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދު، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން އޮތް ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހެޅިފައިވިނަމަ، އެކަށީގެން ހުށަހެޅުމުން އެއް ފުރުޞަތު ދޫކޮށްދީ ކުރުގައި ބެލުންވެއެވެ."

މިގޮތުންނެވެ. ވީމާ، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅަންވާނީ، އެހުށަހެޅުންތައް އެހުށަހެޅި ފަރާތުން އިޖާބަ ގެނެސްދިނުމުން، އެހުށަހެޅުންތަކަށް އިތުރަށް ބަޔަކު ދޭނެ އެހުށަހެޅުންތަކާއި ވަކިވަކިން ނިންމަންޖެހެއެވެ. އެހުށަހެޅުންތަކަށްފަހު އިޖާބަ ގެންދިޔަ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ބަލާނެއެވެ.

35. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއިމެދު ދަށު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމާފައެވެ. ގޮތެއް ނިންމުމީ އެހުށަހެޅުންތައް އިޖާބަ ގެންދިޔުމުންކަމަށް ފެނެއެވެ. ވީމާ، އިޖާބަ ގެންގޮސްފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކެއްގެ ވާހަކަ ހައިކޯޓުގެ މަޖިލީހުގައި އަރުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެހުށަހެޅުމަށް ދަށު ކޯޓުގައި ދޫކޮށްލުމުގެ ބުނުން ޖަވާބުގައި އިތުރު ކަމެއް މިކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުގައި މަރުޙަލާގައި ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މިފަދަ ހުށަހެޅުންތައް ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިންކަމަށް ހައިކޯޓުގައި އަދި އެހުށަހެޅުންތަކާމެދު ބަޔާންކޮށް ގޮތް ނިންމަން ފުރުޞަތު ހުށަހެޅިފައިވިނަމަ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގައި މިކަމާ އެއް ތަޢާރުޟުވާ ކަމަށް ނުފެނޭ ކަމަށް ފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާ:

36. މިނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްދީ ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުން، "ޖުމުލަ ފަސްއަހަރު" ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށުގެ ބުނުން އަދަދު މިންވަރަށް ބެލުމާ ނަގަމަ ނޫނީސް ކަށަވަރުކޮށްދޭ ގޮތުން ބަލައިލުމަށް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ އިޙްތިމާލު ދަށު ކޯޓުން ބަލާފައި ނުވާކަމަށެވެ.

37. މިނުކުތާ ތަފްސީލު ކޮށްދެވުން ބުނެފައިވަނީ، ކުޑަކުއްޖާ ތަފާތު ވަގުތުތަކުގައި މީހެއްގެ ނަން ބޭނުން ކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. މިގޮތުން 05 ޖުލައި 2020 ގައި ފުރުޞަތުން ދިން ބަޔާނުގައި ތުހުމަތު ކުރާ މީހާގެ ނަމުގެ ބަދަލުގައި އެހެން މީހެއްގެ ނަން ބޭނުންކޮށްފައި އޮތް ކަމަށެވެ. އަދި އެހެން މަސައްކަތްތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ދީ ހިނގާފައި ހުއްޓާ ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކުރުމުގައި ވިދާޅުވެ، އެތަފްސީލުތައް ހާޒިރުވެފައި އެނގޭ ކުރެވިފައި އެކަން ހިނގާފައި ދުލާފި ވަގުތުކޮށް ބޭނުން އެނގިފައިނުވެސް ކަމަށް ދެކޭ ކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ޝާހިދުގެ އެކުލަވާލެވުނު އެވަރަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ދެކޭ ކަމަށެވެ.

ތުހުމަތު ހިނގާދިޔަ ދުވަހާއި ވަގުތު ބަޔާންނުކުރުން ޖާއިޒުތޯ؟

38. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މިނުކުތާގައި އުފުއްދާ ބަހުސަކީ، ދައުލަތުން ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ކުށް ތަފްސީލުކޮށް ހިނގާދިޔަ ދުވަހާއި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ޝަޚްޞު ހަމައެކަނި ހިނގި ދުވަހާއި ވަގުތު ބަޔާންކުރުމަކީ ދަޢުވާއެއް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް މިއީ ޤާނޫނީ ބަސްތައް އެއް ވަރަކަށް ކަމަކަށް ބަލައި ނުވަތަ އެވެ. ދައުލަތުން ތުހުމަތު ކުރާ އަދަދު ހިނގައިގެން ހުރިހާ މައްސަލަތަކުގައި އެއަދަދު ހިނގި ތާރީޚާ ގަޑި ދުވަހާ ސާބިތު ބަޔާންކުރަން ކަމަށް ބަޔާންކުރި ޤާނޫނީ ގޮތުން އެކަން އެއް ވެސް ނުކުރާކަން ހިނގާ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[18]ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ށ) އަށް ބަލާއިރު "ދަޢުވާ" ގައި ހިމެނެންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ތަކަށް ބަލައިން އެނގެއެވެ.

39. މިދަޢުވާގެ އަސާސަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ ތުހުމަތު ހިނގި އަދަދުތަކާ ހިނގި ކަމަށް ބުނާ ބަޔާނެވެ. ސިފަ އެކަން ކުރި ދުވަހާ ވަގުތާއިއެކު ދައުލަތުން ބަޔާން ނުކުރުމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމަށް އަދަދު ނުހި ކުރާ ކަމެއްނުވެ. ދައުލަތުން ބުނަނީ، އެއީ 5 ދުވަހު ގައި އެއްވެސް ދުވަހެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މިއަދަދުތައް ހިނގި ކަމަށެވެ. ދައުލަތުން 5 ދުވަހު ގައި

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އުޅެފައިވާނީ، 2014 އަދި 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވާތީ، ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގިފައިވާކަމަށް އެ ދުވަސްވަރުގައި ކަމަށް ބަލަންޖެހެއެވެ. 2014 ނުވަތަ 2015 ގައި ހިނގާދިޔަ ކަމުގެ ވާހަކަ 2020 ވަނަ އަހަރު ޖޫން ނުވަތަ ޖުލައި މަހު ކިޔައިދު އިރު، އެކަން ކުރި ތާރީޚާއި ގަޑި ކުޑަކުއްޖާއަށް ބުނެދޭން ނޭނގިދާނެއެވެ. އެހެންވެ، ދަޢުވާގެ ސިފައިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަންގައިދޭންޖެހޭ ކަމަކީ، ދަޢުވާގެ ސިފައިގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކުށުގެ އަމަލު ހިނގި ކަމަށެވެ. ވީމާ، ތުހުމަތު ކުރެވޭ އަމަލު ހިނގި މުއްދަތުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ މުއްދަތުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އޮޅިގެން އުފުލާފައިވާ ކަމަށް އޮޅުވާލެވޭ ނުފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ފަސްވަނަ ނުކުތާ:

40. މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އުފައްދާ ސުވާލަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނަށް ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފާހަގަކުރުމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކޮށްފައިވާ "ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާން" ވާންޖެހޭނީ "އެކަމެއް ހިނގިގޮތް ދާދި އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާދިޔުމަށްފަހު ވީއެންމެ އަވަސްކޮށް ދޭ ބަޔާނެއް" ދީފައިވާ ބަޔާންނަމަ ކަމަށް ވާއިރު، ދަޢުވާގައި ހިނގިކަމަށް ބުނާ ހިނގާ 05 އަހަރު ފަހުން ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދު ކިޔައިދިނުމަކުން ބުނާ މުއްދަތަކުގެ ވަގުތަކުން ކުރި ސާބިތުކުރުމަށް، ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފާޑުކިޔުމުގެ ބަޔާން ބޭނުން ކުރުމަކީ އެމާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސާއި ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށެވެ.

41. މިނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުލްމުޙުސިން އާދަމް[19] ("ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޤަޟިއްޔާ") ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލުން ޝަރީޢަތްތަކުން، މިމައްސަލައިގައި ކުއްޖާ ކިޔައިދު ކިޔައިދިނުން

---

[19] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:2020/SC-A/42

"ވަގުތުގެ ގޮތުން ބަލާއިރު" ފަސްވެފައިވީނަމަވެސް އެ ފަސްވި ސަބަބު ޖަސްޓިފައިވާން އޮތުމުން، އެއީ "ޤާނޫނީ ގޮތުން" ފަސްވުމެއް ކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެ ކަމަށެވެ.

42.އަބްދުލްމުހައިމިން ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ:

> " މިފަދަ [illegible]"[20]

މިހެންނެވެ.

[illegible]

43.[illegible]

44.[illegible]

---

[20] އަބްދުލްމުހައިމިން ޤަޟިއްޔާގެ 21.6 ވަނަ ނުކުތާ.

45. ހުށަހެޅުނު ލިޔުންތަކުން، އެނގޭ ގޮތުގައި ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތަކެއް ހިންގި ކުޑަކުއްޖާ ވަނީ 5 ނުވަތަ 6 ގައި އުމުރުން ދުވަސްވަރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ކުރާކަން އެކުއްޖާ ހިފަހަން ފޮނުވި ދިނެވެ. އޭރު ކުޑަކުއްޖާގެ އުމުރުން ވާނީ 11 ވަރަކަށް އަހަރު ކަމަށް ބެލެވެއެވެ. އެއީ، އަހަރުން ބަލާއިރު، 2014 ނުވަތަ 2015 ވަނަ އަހަރު ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.[21] ކުޑަކުއްޖާ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފުލުހުން ކުރާކަން [illegible] އެކަމަށް [illegible] ކުރާކަން ޝަކުވާކުރިކަން އެނގެއެވެ.

46. ކުޑަކުއްޖާ ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ފުލުހުން ކުރާކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުޑަކުއްޖާއާ ކުރިމަތީ ކުރުމު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތަކެއްގެ ވާހަކަ ފުރަތަމަ ހިއްސާކުރީ އިސްލާމް ޓީޗަރަށެވެ. އެއީ އިސްލާމް ޓީޗަރަކީ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އޮތް މީހަކަށް ވާކަން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަހުން އެނގެއެވެ. އިސްލާމް ޓީޗަރަކީ ކަރު ސްކޫލު ގްރޭޑް 7 ގައި ކުޑަކުއްޖާ ކިޔަވަމުން، އިސްލާމް ކިޔަވައިދިން ޓީޗަރުކަން އެނގެއެވެ. އިސްލާމް ޓީޗަރު ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ކުޑަކުއްޖާއާ ގާތް ގުޅުމެއް އުފެދުނީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެށުމުގައެވެ. ވީމާ، ކުޑަކުއްޖާއާ މެދު ކަންތައްތަކާ އޭނާ ފުލުހުން ކުރި ސުވާލުތަކުން ދިޔަކަމާ ގުޅިގެން ޢާއިލާގެ ކުރިން އެކަން ހިއްސާކުރުމުގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިން ޒުވާނާ ޢާއިލާއިން އެކަމަށް ކުރާނަން ޗައިލްޑްޕްރޮޓެކްޝަން ކުޑަކުއްޖާ ހިއްސާކުރި ނޫން ބަޔާނުގައި ހިމެނިގެން ބެލެވެއެވެ.

47. އިސްލާމް ޓީޗަރަށް މިވާހަކަތައް ހިއްސާކުރީ 2018 ވަނަ ނަމަ، ކުޑަކުއްޖާ އުމުރުން ދުވަސްވަރު، ދަރު ސްކޫލު ގްރޭޑް 9 ވަނަ ކަމަށް ބެލެވެއެވެ. އިސްލާމް ޓީޗަރު ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ގްރޭޑް 8،9،10 ވަނަ ކުޑަކުއްޖާއަށް އެއްވެސް މާއްދާއެއް ކިޔަވައި ދިނުމެއް ނުވާނެއެވެ. ގްރޭޑް 8،9،10 ވަނަ ކުޑަކުއްޖާއަށް އެއްވެސް މާއްދާއެއް ކިޔަވައި ނުދިން ނަމަވެސް، ކުޑަކުއްޖާއާ އިސްލާމް ޓީޗަރާ ގުޅުން ގާތް ވެގެން ގޮސްފައިވަނީ ކުޑަކުއްޖާއަށް

---

[21] ކުޑަކުއްޖާ ސައިކޮލޮޖީގައި ދެއްކި އަމަލުތަކުގެ ތަފްސީލު ތަޙުލީލު ކުރުމުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައް މިއުސޫލުން އަޑުއެހުމަށް ޓާސްކްފޯސް އޮފީހުން ކަނޑައެޅުމަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބުނެވިދާނެއެވެ. ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓް ސައިކޮލޮޖިސްޓުގެ ދެކޭ ތަޙުލީލުކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތުގައި އެކުއްޖާގެ ދެކޭ ނުވަތަ ދެކޭ ސައިކޮލޮޖީގައި ބަލާފައި ކުރެވޭ ބެލުމުގެ މަޢުލޫމާތު ތަޙުލީލުކޮށް ބުނެއެވެ. މީގެ، މިއުސޫލުން މަޢުލޫމާތު ތަޙުލީލުކުރެވޭ ފާހަގަކުރެވޭ ކުޑަކުއްޖާ ދެކޭ ސައިކޮލޮޖިން ރިޕޯޓަށް، ކުޑަކުއްޖާ ގްރޭޑް 5 ގައި ދެކޭ 2014 ގައިކަން ނުވަތަ 2015 ގައިކަން ތަޙުލީލުކުރެވިދާނެ ބެލެވިދެއެވެ.

ސްކޫލުގައި ކިޔަވައިދިނުމުގެ ތެރެއިން އުފެދިގެން ދިޔަ ގުޅުމެއްގެ ތެރެއިން ކަމަށް ބުނެދެމުން އޮތެވެ. އަންނަކަމުން، މާއްދާގެ 9 ގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ބޮސްދިނުން އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ޚިލާފުވާ ގޮތުން ކުޑަކުއްޖާގެ ނަފްސަށް، އިސްލާމް ޗަކަރު ކަމުގައި ނަޒަރުކުރެވޭ ސަބަބެއް ނުދެކެމެވެ. އަދި، ކުޑަކުއްޖާއަށް މާއްދާ 7 ގައި އިސްލާމް ކިޔަވައިދިން ޗަކަރަކީ، ކުޑަކުއްޖާގެ ނަފްސުގައި އާދައިގެ "އިސްލާމް ޗަކަރު" ކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވިފައި އޮތުމެވެ. ހަމަހަމަކަމާއި، ސަބަބު ދައްކާ ނިސްބަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޗަކަރުތަކާއި ދިމާވެގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ބައެއް ކަންކަމަށް ގުޅުންހުރި ގޮތަށް ގުޅިގެން ދިޔައީ ބައެއް ގުޅުންތައް ގުޅުވާލެވެ.

48. ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތަކާއި ހިނގައިދިޔުން އެކަކުގެ އަތުން ދިމާވުމަށް ކަމުގެ ކުރިން ފަރުމާކޮށް، ކުޑަކުއްޖާ ކަނޑު ސަބަބު ދައްކައި ނިސްބަތާ، މުދަލުގައި ކޯޓުން ހުށަހެޅި އަތުން ހުށަހަޅާލައި، ޝަރީޢަތުން ކަމަށް ދިޔައީމާއެވެ ކޮވިޑް-19 ގެ ބަލިމަޑުގައި ގުޅިގެން ކަމުގައި މަޖުބޫރުވެގެން ހުރި ދުވަސްވަރު، 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ ތެރޭގައެވެ. ފަރުވާލައި އަދި އެއީ އިސްލާމް ޗަކާއި ކުޑަކުއްޖާމެދު އެންމެ ގުޅުވާ ގޮތް ބަރުމަލުތަކަށް ކަމުގެ ގުޅުމުގައި ސަމާލުކަމުގެ ގޮތް ހުއްޓަ (lustful) ގުޅުމެއް ކަމަށް ތެރޭގައި ކުރުވެ. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނުގެ ދުރުވެރިވެގެން ކުޑަކުއްޖާގެ ކިބައިން މަކަރު ސާފުކުރިއިރު، ކުޑަކުއްޖާމެދު އިސްލާމް ޗަކަރު އެއް ގުޅުވާ ކުރި ތަރުދައްދަ އެއްވެސް ހިސާބުންތިން ގުޅުމެއްކަން ކުޑަކުއްޖާ ބުނެއެވެ. މަޢުލޫމާތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިން ކަމަށް ބަޔާންވެ ބުނަނީ 2020 ވަނަ އަހަރު ޖޫން މަހުގެ 1 އަދި 2 ގައެވެ. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނުގެ ފާހަގަ ކުޑަކުއްޖާގެ ގޮތުގައި ދިމާވެ ވާރޯޕެއްގެ ގޮތުގައި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހު 3 ގައި ކަމަށް ބުނެއެވެ. މިކަމުގެ ތެރެއިން، އިސްތިހާރު ކުރުވާ ފާހަގަކޮށްލަން ކުޑަކުއްޖާއާ ބަދަލުކުރުމުން، ކުޑަކުއްޖާ ދެކެ ކިޔަވަރު ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނުގެ ބުނެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަންތައް ގޮތް ހިނގާފައިވަނީ މިފަދަގޮތަށް ކިޔައިދިނުން ވަސީލަތް؟

49. ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަމުގެ ތެރެއިން ހިނގާފައިވާ އަމަލަކީ ކިޔަވައިދިނީ ފަރާތުގެ ޝަރުޢީ ކުރުވާނެ ގޮތަކުން ހުރިހާ ގޮތުގައި ހަމަލާދީ ދެކެވުމުގެ އަމަލަކީ ކިޔަވައިދީ ކަން އިސްލާމް އުފެދުނު ސަބަބުން ހުރި ވަގުތު

ކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ ޖަޒާ ދިނުން ފުރިހަމަކުރުން ސާފުވެއެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޤާނޫނުތަކެއް ހުރުމުގެ

މަޤްޞަދަކީ ސާބިތު ކުރުމުގެ އުސޫލު "ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު" ދިނުން ކަމަށެވެ!

> " ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން މައްސަލަތަކަށް ބަލައިގެން ހުކުމްކުރަނީ ކުއްޖާ ބަލައިގަތުމާއި ބަލައިދިނުމުގެ މައްސަލަ ކަމަށްވާތީވެ، ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޤާނޫނު ދިނުމުގެ ދައުރަ އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގެ ޙުކުމްތަކާ ދިމާވާ ނަތީޖާ ކުރިއަށް ގެންދާ ދިވެހި ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަދި ކުއްޖާ ރަނގަޅު ކުރުމެވެ، ކުއްޖާ ރަނގަޅު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރިއަށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ނަތީޖާ ސާބިތުކުރުމުގެ ނަތީޖާ ނަތީޖާ ވަޒަންކުރެވޭނެ. ކުރިއަށް ކުއްޖާ ރަނގަޅު ބަލަ ބަލަހައްޓަން ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ ކުރުމާއި ސާބިތުކުރެވޭ، އެ ކުއްޖާގެ ހެކިބަހާއި އެހެން ދިފާޢު އަދި ފުރުޞަތު ގެންގުޅުން ހިސާބުކުރުމަށް ފުރުޞަތެވެ. އެގޮތުން ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޤާނޫނު ދިނުމުގެ ދައުރަ އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި 12 ވަނަ އަހަރުގެ ހެކި ފަރާތްތަކުން ދަސްތޫރުގައި އެވަނީ ކުއްޖާގެ ހެކިބަހާއި އެހެން ދިފާޢު ފުރުޞަތު ގެންގުޅުން ހިސާބުކުރުމަށް ހެކިބަހާއި ނަތީޖާ ނަތީޖާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ވަކިވަކިކުރުމުން ގޮތުގައި ގެންގުޅުމަކީ ވިސްނުމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ނަތީޖާ ކުޑަކުއްޖާ ދިވެހިން ހެކިބަސް ޤާނޫނީ ކުރުމުގެ ވިސްނުމެއްގެ ގޮތުގައެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

50. މިއިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، ބަންދުކުރާ ދަސްތޫރުގެ ވާހަކައަކީ، އެޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތުގެ ކުރަން ފަރާތުން، ކުއްޖާގެ ބަސް ކޮމިއުނިޓީ ކުރުމަކީ ހުކުމުގައި، ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަން ބޭނުން ހައްދައިދޭ ވަކިން އެދިފައިވާ ވަރަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވިން، 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކަމަށެވެ. އެގޮތުން ހިނގާދިޔައީ 05 ނޮވެމްބަރު 06 އަހަރު ފަހުން، ކުޑަކުއްޖާ ހައްދައިދިން ވަރަށްވުރެ ކޮމިއުނިޓީ ކުރުމަށްޓަކައި އެވަރަށްވުރެ 2020 ވަނަ އަހަރު ޖަނަވަރީގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ފަރާތުން އަރިހު އަޑުއިވުނު ބެހޭގޮތުން އަދިވެސް ހެކިބަސް ދިނުމަށް، ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަސް ކޮމިއުނިޓީ ކުރުމުން ހެކިބަސް ބަލައި ނުބަލައިފައެވެ.

51. ކުޑަކުއްޖާގެ ކުށް ބަލާ ކޮމިއުނިޓީ ކުރުމުގައި މިޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ހެކިބަސް ނަގައިދީ، އެދިފައިނުވާ އަދާލަތުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް އެގޮތުން ހިނގާދިޔަ ފަދަ

އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާފައިވާ ދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް ހާމަކުރުމަށް ބާރުނުލިބިދާނެ އޮތް ބަޔަކަށް ވާނެކަމަށެވެ. އެހެން ގޮތަކަށް ބުނާނަމަ، އެކުއްޖާއާމެދު ކުރެވިފައިވާ ހަރުކަށި ޢަމަލު، ދުވަސްތަކެއް ވަންދެން ސިއްރުކުރެވިފައިވުން، އެކުއްޖާ ހަރުދަނާ ހަމަޖެހުމެއް ނުލިބި ތިބުމުގެ ސަބަބުން ވެސް ހާމަނުކުރެވިދާނެ ކަމެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތު ކުޑަކުދިން، އެއްބަޔަކު ވެސް ބަޔާންކޮށްދީފައިވަނީ "އެކަމެއް ހިނގުމުން ދުވަސްވީ ނަމަވެސް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާފައިވާ ވިސްނުމުގެ ނުވަނީސް" އިބާރާތް ބައިވެރިކުރުމަށް ދެވިފައެވެ.

52. މިމައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ފަރާތުން، ދަޢުވާކުރެވުނު ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބުނު ކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ކުއްޖާގެ ފަރާތަށް ހާމަކުރުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާން ދީފައިވާތީ، އަދި ހަރުދަނާ ހިނގާދިޔަ ގޮތުގެ ސާފު ތަފްސީލެއް ދެއްކުމުގެ ހާލަތެއް ނެތުމުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތައް ނުލިބޭނެ ކަމަށް ބުނެފައެވެ. މިގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ ތަފްސީލަކީ ހާދިސާއާ އެކުގައި ދެކޮޅު ހިނގައިދިޔަ މިކަމުގެ ދުވަހު ދަޢުވާކުރާ ކުއްޖާ ގޮސް ދެކެން އިސްތިހާރު ހޯދުމެވެ. މިގޮތުން، މިމައްސަލައިގައި އިސްތިހާރު ހޯދުމަށް ކުރެވުނު ދިރާސާ ނުވަތަ ކުއްޖާ ހާޒިރުކުރުމުގެ ގޮތުގައި ދަޢުވާކުރާ ކުއްޖާގެ ބަސް ތަފްސީލީ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ އެއް އިޢުތިރާފެއް އެކުލެވިފައި ސާބިތުވާ ނިމުމަކަށް އެޅިފައި ނުވެއެވެ.

53. އެހެންވީމާ، އެކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތް ސާފުކޮށްދޭން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓު ހޯދުމުން، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަލައިގަތުމުން، ދަޢުވާކުރާ ކުއްޖާ ހޯދާ ޖެހިގެން ހަމަ ހިންގުމުގެ ތަފްސީލު ތަހުޤީޤުގައި އިސްތިހާރު ހުށަހަޅާފައި ބުނެފައި ނުވެއެވެ. އަދި އެކަމަށް ތަކުރާރުކޮށް ފުލުހުން ބޭނުންކުރާ 544/Cr-C/2020:ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައެވެ. ނަމަވެސް އިސްތިހާރު ހޯދުމުގެ ބަޔާނެއް ބަލައި ގެނެސް ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި އެމައްސަލަ ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ބައިވެރިން އެމައްސަލަ 7 ޖަނަވަރީ 2023 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް ޖަވާބު ހުށަހަޅާފައިވާކަމެވެ. އެކުލަވާލެވުނު ސިޓީ ފަހުން، 29 އޯގަސްޓް 2024 ގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފޮނުވި ޖަވާބު ސިޓީގައި

ބުނެފައިވާ އެމައްސަލައިގެ ނިންމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރަން ނިންމި ނިންމުން އަލުން މުރާޖަޢާކުރަން، މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާތުގެ ބައިތަކުގައި ހުރި ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށް ދެން މައްސަލާގައި ހުކުމްކުރަން ނުފެންނާތީ އިސްތިއުނާފު ނުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށެވެ.[22]

54. އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ މަޤްޞަދަކީ ހުކުމްކުރުން ދަޢުވާ ބަދަލުވެރިވެސް ކުށްކުރުމާ ތަންފީޛުގައި ހުރިހާ އެއް ޢިބްރަތެއް ލިބޭ ނުކުރުމަށްޓަކައި މަޤްޞަދެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގައިވެސް ތަޢުޒީރީ (ޢުމުރުން 17 އަހަރު ހަމަނުވާ ކުދިންނާމެދު އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގައި ތަޢުޒީރު ކުރެވިދާނެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ފިޤްހީ ޢިބާރާތްތަކުގެ ތެރެއިން 03 މަސް ފަހުން ހުކުމްކުރެވޭ ކުށްތަކަށެވެ. މިއީ މިސާލަކަށް، ތަޢުޒީރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދެ ދުވަހުން ހުކުމްކުރުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ހިނދުވެސް 05 ނުވަތަ 06 އަހަރު ފަހުގައިވެސް ދެއްކޭނެ ހުކުމް ދެވިދާނެކަމެވެ.

55. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:544/Cr-C/2020 ފުރަސްތުއާލާ ދުވަސްތަކުގެ ހުކުމްކުރުން ދިޔުންތެރިކަމުގެ ޝަރީޢަތުގައި، އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ތަންފީޛުކުރުން ދިމާއިރު ދި ބަލާފައިވާ އެބަލައިފައެވެ.[23] އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ބަލާފައިވާ ގޮތުން، ތަޢުޒީރާއަށް އިސްލާމް ހުކުމް ދިނީ ތަޢުޒީރާ ގޮތުގެ 7 ގައި އޮތުން ދެވިފައިވެއެވެ. ތަޢުޒީރާ ގޮތުގެ 7 ގައި އެކުލެވިގެން 2016 ވަނަ އަހަރުގެ ތާރީޚުގައި ހެދުނު ކުށްތަކެވެ. މިއީގައި ބަލާފައިވާ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ތަޢުޒީރާއަށް ޖިނާޢީ ގޮތުގައި، 2014 ނުވަތަ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ކުށްތަކެވެ. އެހެންވެ، ތަޢުޒީރާއާމެދު ކަންތައް ގެއްލިގެން ދިޔަ، ތަޢުޒީރާގެ މުއްދަތަށް ނުވަތަ ތަޢުޒީރާގެ ޙުކުމްތަކަށް 2020 ވަނަ އަހަރު ހުކުމްކުރުމުގެ ތަޢުޒީރާގެ ބަސް ސާބިތުވާ ކުރުމަށް ހަމަޖެހޭ އެނގޭ ގޮތުން ތަޢުޒީރާ އެކުލަވައިލާ ހުކުމުގެ ތެރޭ ބަލާ އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ބަހަށް ބަދަލެއް ނުލިބި ކަމެވެ. އަދި މިއަދު ޙުކުމް ކުރަމުންދާގައި އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ބަސް ތަންފީޛުގެ ހާލަތުގައި އެކުލަވާ ދިނުމަ

---

[22] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A/95/2024/373 ސިޓީ

[23] މި ބައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލައާއި ހުކުމްކުރުމުގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު ... ސިޓީއެއް މިބައިން ހުކުމްކުރުމުގެ އެއްގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ނަންބަރު ... ސިޓީއާއި މި ބައިގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ފުރަސްތުގެ ސަބަބުން ނިމުނު ގޮތް ހުކުމްކުރައްވައިފައެވެ.

[illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިމައްސަލަ [illegible] އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ކަމަށް [illegible].

56. އިސްޙާޤު ޖަވާދު ދިން ފުރަތަމަ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ؛

> "...(އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަމާއި [illegible] [illegible] [illegible])އަދި ...[illegible] [illegible] [illegible]....[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (ކުޑަކުއްޖާގެ ނަމާއި [illegible] [illegible] [illegible])...އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (ކުޑަކުއްޖާގެ) އަދި 2018 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 2018 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާގެ ނަން) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ޝަރީފް [illegible]) [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާގެ ނަން) [illegible] [illegible] (އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަން) [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]...[24]"

މިފަދައިންނެވެ.

57. އިސްޙާޤު ޖަވާދު ދިން ދެވަނަ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ؛

> "...(އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަމާއި [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible]. އަދި ....[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ....އަދި ....[illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ...[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] (އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަން) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، (އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަން) [illegible] [illegible] [illegible] (އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަން) އަދި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] (އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަން) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible]) (17އ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[24] 09 ޖޫން 2020 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާން

ކުރިންވެސް އަޅުގަނޑު މިކުއްޖާ ދަންނަވާފި. އެއްދުވަހަކުވެސް، އެދުރުވެސްކަމަށް ފޯނަކާ ދައްކާ ކަރުދާހެއް ނުވާނެއެވެ. ....އަދި 10، 9، 8 ގައި ތަޞްވީރުތަކެއް މިކުއްޖާއަށް ހާމަކުރެއްވި ނުވާނެއެވެ. އަދި ގެންގޮސް 7 ގައި އިސްކޫލު ޔުނިފޯމު ހާމަކޮށް ދިފާއުވާނެއެވެ. ...އަދި އެންމެ ގޮތުގައި ކުއްޖާގެ އެނގެން ފެނި މިހެން އަޅުގަނޑު ދުވަސް ކުރިންނެވެ. ހިތް ގޮތުގައި އެއީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހު ކާލެވެ. އަދި މިހާރު އަހަރު ތިމާގެ ކުރިންވިހާވެސް، އަދި ފަހުން ވިހާ ވީ ކުއްޖާ ބުނެގެން (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު އެގެހެން) އެއް ގޮފިއިންވާނެއެވެ. މިކުއްޖާ ބުނެގެން އަޅުގަނޑު (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު އެގެހެން) ގެނެސްދިން މިކުއްޖާ ބުނަނީ، އެއީ މިކުއްޖާ ބުނި ފަހު ބުނެދެވެ. (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު އެގެހެން) ހިނގާފައި ގޮސްފި ....ގޮތުގައި ކުރެވޭ ތާރީޚުގައި ވީ ކުއްޖާ ބުނެދެވުނު އެކުއްޖާގެ ޢާއިލާ ދަރިވަރު ނުވަތަ ކުރިމަތިލާނެ ފެންނަނީ ގޮތަށް (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު އެގެހެން) ފޯނު ނަގާފައިވާން ކަމަށް، އަދި އެފޯނު ނަގާފައި ބުނީ ފޯނު ނަގާފައިވާ ފޮޓޯ އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި މިކުއްޖާ އެއްވެސް ތަފާސްހިސާބު ހާމަކޮށްފައި ހުރިކަމުގައި ނުވެއެވެ. އަދި ހިތާ ދިފާޢީ ކަމަށް ބުނަނީ ކަމަށް ބަސްބަހުން ޢާމްކޮށްފައި އަޅުގަނޑަށް ބުނެ ދެކޭ ޝަކުވާގެއެވެ. އަދި އެގޮތަށް އެކުއްޖާ ބުނެދީފައިނުވާ އެކުއްޖާގެ ސަބަބުތަކުން ނިމިއްޖެ. (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު) ފޯނު ނަގާފައިވާ އެކަމުގެ ގެނެސްދިން މި ކުއްޖާ ބުނެދެން އެކަން ހަމަ ކުރިމަތި އެއްވެސް ފޯނު ނަގާފައި އެއްވެސް އަހަރަކު އަޅުގަނޑު (އިސްތިޢުމާލު ކުރި ފޮޓޯގެ ނަމްބަރު) އެއް ގެނ ހައްދާ ނުވާނެއެވެ. އަދި ގެންގޮސްދިނުމުން ބުނަން ކޮށްފަ ބުނެދީ ބުނެދެވޭ ހިތް ބުނެދެވެ. އަދި މިހާރު ކަރުދާސް ހިއްސާކުރި ކުރި އެއްވެސް ކުރިމަތިލާން އަހަރު ފައިސާއާ ދިމާ އަހަރު މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުގެ ދިފާއު ނުވާނެއެވެ....."[25] (ދަތުރުތަކުގެ ޝާހިދުންގެ)

މިފަދައިންނެވެ.

58. ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އިސްތިޢުމާލުކުރާ ފޮޓޯގްރާފް ކަންކުރި ގޮތް ކުޑަކުއްޖާ އެނގޭ ފުރަތަމަ ހިއްސާކުރިން ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނާ ފޮޓޯތަކަކީ އިސްކޫލު ޔުނިފޯމު. ނަގަމުން އިސްކޫލު ޔުނިފޯމު ބޭނުންކުރައްވައި ދިން ބަޔާންތަކުގައި އެކަމަށް އިށީނދެގެން ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އިސްތިޢުމާލުކުރާ ފޮޓޯގްރާފް ކަމުގައިވާ އިސްކޫލު ޔުނިފޯމު ހިއްސާކޮށްފައި ކުޑަކުއްޖާގެ ބުނުމަށް އެއީ ކުޑަކުއްޖާ ކަމަކީ ދެވެނަށްފައި ބުނެފައިވެއެވެ.

59. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާންތަކުން އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ ޝަކުވާކުރުމުގެ ތާރީޚާއި ގުޅޭގޮތުން ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަނިޔާއާ ބެހޭ ހިދުމަތް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ކުރެވިފައިވާ ދިނުމުގެ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ ފުރަތަމަ

---

[25] 20 ޖޫން 2020 ގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ދީފައިވާ ބަޔާން

ދެވިން ދުވަހުގެ ތަފާތުވެއެވެ. އޭގެ ކުރިން ކުޑަކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތުންވެސް އަދި އެނޫން ޙަޟާނަތުކުރުންވެސް ދޫކުރަންވެސް އެފަދަ ކަމެއްގައި އެދިގެންނުވާތީ ގެންގުޅުއްވި ނިޔަލަށް ސަރުކާރު ބަލައިގެން ކުރެއްވީ.

60. މިޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި (އ) ގައި ބަޔާންކުރާ "އެކަމެއް ހިނގުމުން ދަރިފުޅަށްވާނެ ނުރައްކަލެއް ހިނގާދިޔުމުގެ ދަރުވަސްކަމެއް ނުވާނެކަން" މިއީ ޤާނޫނީ "ޖިސްމާނީ ހިނގި ވަގުތާއި އެ ވަރަކަށް ހިއްސާކުރެވޭނެ ވަގުތު ދުވަހު މާ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެގެންނުވާކަން" މިއީ ޤާނޫނީ މުއްދަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ބަލަން ކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި މުއްދަތު ނިޔަލަށް ބަޔާންކުރާ ދެ ޤާނޫނީ. ޤާނޫނުގެ ނިޔާލު ހިނގި ވަގުތާއި އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް އަންގައިދިނުމުން ހިއްސާކުރާމުއްދަތު ދެވުނު ނުވަތަ "ވަގުތު" ވީއްލުން މަދު ކުރުމެވެ. އެއީ، އަނިޔާ ފިޔަވަޅު ފަރާތުން ހިއްސާކުރި ވަރަކަށް ދެބައިމީހުން އެކަށީގެންވާގޮތުގެ ފަރާތުން ވަގުތު ހިއްސާކުރުމާއި އިސްތިއުނާފު ގެންގުޅުމާއި އަދި އެއްބަސްވުމަށްފަހު ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވަގުތު ދަތިވުމުގެ ސަބަބުން ހަނިވެގެން ގޮސްފައިވާކަމަށްބެލޭތީއާއި، އަނިޔާވެރި ފަރާތުން ހިއްސާކުރި ވަރަކަށްކަން ހުއްޓުވުން ކުރެވިގެން ދެވުނު ބަދަލުތަކަށް ގޮތް ކުރުމަށް. ނިންމުން މަރުޙަލާގައެވެ، އެމަޤްޞަދުއެކުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ވަގުތު ބަދަލުކުރަނީ، އަދާކުރާ ވަރަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ އަޅުވައިގެން ނިސްބަތުން ބޭރުގައި ހިއްސާކުރުމުގެ ބަދަލުކުރި މިސަބަބުތަކާއި ގުޅިގެން ކަނޑައަޅައެވެ.

61. މުއްދަތު ވަސީލަތްތަކުގެ އަޑުގައި ބަދަލުވުން، ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ މިގޮތް ދެ ހިސާބުގެ ބަދަލުވުމާ، ކުރީގެ އިންޒާރު ދީފައިވާ ގޮތް ގޮތުން މިއުދުރު ބަދަލު، ކުރީގެ ޙާލަތު އިތުރު ދޭތެރޭގައި ގޮތް ގޮތުން ކުރިޔަށް ހިނގާފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު ކުރީގެ ވަގުތުގެ ޚިދުމަތެއް ހިއްސާކުރެވިފައިވާ ދިގުން ހިނގައި ކުރީގެ ބަދަލު ޝަރީޢަތުން މިއުދުރު ބަލައިގެން ބަދަލު، ކުރީގެ ނިޔާއަކީ 2020 ވަނަ އަހަރު ޖޫން މަހުގެ ތަރައްޤީ ކުރީގެ ޙިއްސާ ހިއްސާކުރި ފަހު ވަރަކަށްތަކާއި ކުރީގެ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ކުރީގެ މިސާލަށް ހިއްސާކުރި ވަރަކަށް ކުރީގެ ދެބަޔަކު ހިއްސާ ވަރަކަށް ޝަރީޢަތުން ކުރުވުން ކަމަށް ބެލެއެވެ.

62. [illegible] 2020 [illegible] 1، 2، [illegible] 3 [illegible] 5 [illegible] 6 [illegible] 17 [illegible] 17 [illegible]

63. [illegible][26] [illegible] (17 [illegible]) [illegible]

64. [illegible] 08 [illegible] 2020 [illegible] 05 [illegible] 2020 [illegible]

---

[26] King v. Baskerville (1916) K.B 658; Rameshwar v. The State Of Rajasthan (1952) AIR 54.

ސާފުކޮށް ހިފައި ނުދޭކަން އެނގެއެވެ. އެހެންވެ، ސުވާލުކުރާ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށް ގިނައިން [illegible]

[illegible] ޖަވާބު [illegible] [illegible] [illegible].

65. ކުށް ސާބިތުކުރުމުގެ އަސާސްކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކުޑަކުއްޖާގެ ބަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓަވިއު އޯޑިއޯ ވިޑިއޯ ރެކޯޑިންގައި، ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، ކުޑަކުއްޖާގެ މި ބަސް ނެގިއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، 08 ޖޫން 2020 ގައި ކުޑަކުއްޖާއާމެދު [illegible] [illegible] [illegible] އެކުއްޖާ [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] 05 ޖުލައި 2020 ގައި ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

66. [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] 47 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ [illegible] ނުކުތާ:

67. [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ [illegible] ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] 20 ވަނަ [illegible] 17 ވަނަ [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible] [illegible] [illegible]

އެނގެން އޮތް އަށްއަހަރުގެ މިމައްސަލައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ތަފާތު ކުރުމާއި ހަމަހަމަކަން ނެތިގެންދާ އުސޫލުތަކާ ކަމަށެވެ.

68. މިމައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރާ ޤަރީނާ އާއިލީގޮތުން، އިސްތިޤްރާރުކުރާ ގޮތުގެ އިތުރުން، ކުޑަކުއްޖާގެ ވާހަކަތަކުގައި ބަޔާންކުރާ އިސްކޫލް ޓީޗަރުގެ މެސެޖެއްވެސް ފޮނުވާފައިވާ ދަރިފުޅާ އުޅުނުކަމަށް ފޮނުވާފައިވާ ބަޔާންކުރެވޭ ކަމަށެވެ.[27] ވީމާ، ދަރިފުޅާ ގުޅުނުގޮތައް ފޮނުވާފައިވާ ގޮތުން މިމައްސަލައިގައި ހަރަކާތްތަކުން ގެއްލުމެއް ނުވާތީ ތަފާތު ކުރުމުގެ ތެރެއިން ކުރި ހަމަވާ ކޮށްކަމުގެ އިސްތިއުނާފާ ގޮތުން ބަޔާން ކޮށްފައި އޮތުމަށް ނުފެންނަށެވެ.

69. މިޕޯސްޓުގައި ދަރިފުޅާ ބިނާކުރި ޝަރީޢަތުގައި، އިސްކޫލް ޓީޗަރު ކުރަހާގަތުމާއި ޖިނާއީ ހިދާޔަތް ގޮތް ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެ. ފުރުޞަތު މިމައްސަލައިގެ ބަޔާނުގައި ފޮނުވި ބަލައިގަންނަތޯ. ނަތީޖާއަކީ ކުރަހާގަތުމުގެ ޖިނާއީ ހިދާޔަތް ގޮތުގެ އަދަދު ހިނގައިގެން، އިސްތިއުނާފާ ގޮތުން ތަން ސިޓީގެ ގޮތުގެ 7 ވަނި ކުރަހާގަތުމަށް އިސްކޫލް ކިޔަވައިދިން އިސްކޫލް ބަޔާންކުރާ މުއައްސަސާ މިދަރިފުޅާ އުޅުނިގޮތް ދިޔައީވެ. މިހާ ދަރިފުޅާ ސިޓީގެ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައިގަނޑު ހިތްވަރަކީ އެއް ހިތްވަރުކަމެވެ. އަސާސީ ގޮތުން ތަފާތުވި އިސްތިއުނާފާ ގޮތުގެ ވާޖިބު ފުރި ބަލައިގަތުމާ ހުށަހަޅާ ތަރުތީބު އިސްކޫލް ބަޔާނުގެ ވާޖިބު ފުރި ބަލައިގަތުމާ ހުށަހަޅާ ތަރުތީބެވެ. އިސްކޫލް ބަޔާނުގެ ވާޖިބު ފުރި ބަލައިގަތުމަށް ހުރުން ގާނޫނުތަކުން މިމައްސަލައަށް ބެލިން ކަންކަން ކުރިއަށް، އިސްތިއުނާފާ ގޮތުގެ ވާޖިބު ފުރި ބަލައިގަތް ކުރިއަށް އަދަދަ ގާނޫނާއެއް ފުރިހަމަ ނިމުމަކަށް އެނގެއެވެ.

---

[27] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:544/Cr-C/2020 ފޮސްޓުކޮށްފައިވާ އިސްކޫލް ބަޔާނުގެ ކަމަކު ކުރަހާގަތުމުގެ ތަން ހަމަވާ މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި ފުރުޞަތު ދެއްވުމުގެ ތަރުތީބު ނުވެއެވެ. ހަރަކާތް އެދިފައިވާ އިސްކޫލް ބަޔާނުގެ މައްސަލަ ސިޓީގެ ނުފެންނަކަމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ދިނުމުގެފައިވެއެވެ. މިފޮސްޓުކުރެއްވި ގޮތް މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރަހާގަތުމުގެ މިކޯޓުގައި ދިމާވާ ކުރިއަށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މިދިއުމުގައި ގޮތުގެ ކުރަހާގަތުމުގެ އިސްތިއުނާފާ ގޮތުގެ ތަރުތީބުގައި ގޮތުގެ ކުރަހާގަތުމުގެ ތަރުތީބެއް ނުވެއެވެ. ވީމާ، ހުށަހަޅާ ބިނާކުރި ވާޖިބު ފުރި ބަލައިގަތުމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، އިސްކޫލް ބަޔާނުގެ މައްސަލަ ކުރި ސިޓީގެ ނުވާ ނުފެންނަ ކަމަށްވާ ދިނުމުގެ ގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ގެންދެވޭނެ އެވެއެވެ.

70. ވީމާ، ދަށު ކޯޓުން މިދިޔަ ސިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު ހުކުމަކާއި ވަޒީފާ ކުރީގެ ބަދަލުގެ ކަމަށް ދެކެވެ. މިއްސަލާގައި މިނި ގެސްޓްހައުސް ދަށު ކޯޓުން ބަލާފައިވަނީ އެއް ފަރާތަކުން ކަމަށްވާއިރު، ދެ ގެސްޓްހައުސް ސަރުކާރު ކުރުވަން ހުށަހެޅި އެއްބަސްވުމާއި ވަޒީފާއާއި، އެކަކު މިނިވަން އެންމެ ދިގުމުއްދަތެއްގެ ޒަމާން ތަރުތީބު ކުރުވުމަށް އެކުލެވިގެން، ހުށަހެޅި ވަޒީފާގައި ގޮތް ބަދަލުގެ ކަމަށް ދެކެވެ. ސަބަބަކީ ކޯޓު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅި ވަޒީފާއާ އެހެން ހިނގާނެ ދަރަޖަ ސިޔާސީ ކުރުވަން ވަކިން ބަދަލުން ދެންނެވި ކަސްޓަމަރުން ސަބަބަކަށްވާ ގޮތަށް ފެށިގެން ބަދަލުކުރާ ގޮތްތަކަށް ބާރު އަދި ކަމަށް ނިމުނު ނަމަވެސް، އަނބުރާ ބަދަލު ކުރީގެ މަދު މުއްދަތެއް ކޯޓުން ބަދަލުގެ ހުކުމަކަށް، އެކަމަށް ކުރުވުން ކަމަށް ދެކެވެ.

71. މި މައްސަލާގައި ބާރު ފުދުނު ކޯޓުތަކުގެ ބަލައިގަތުމާއި ކަނޑައެޅުމަކީ އެއްކަލަ ދިރުމަކަށް ވުރެ ދަރަޖަ އިސްތިހާރުކުރާ ފުރުޞަތު ކަރަކާ އާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރަކާ ކޯޓުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމެއް އެއް ބަރާބަރު ދަރަޖައެވެ. އަދި އެއް ގޮތަކީ ވިޔަސް ނުކުރެވޭނެ އެކަށެވެ.

72. ކޯޓުތަކުގެ މިފަދަ ކަމަކާ ބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް ކުރުމަށް މި ގެސްޓްހައުސްތަކުން ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ ހުރި ތަކަ، ކޯޓުތަކުގެ ފަރާތުން ނިންމިފައިވާ ބައެއް ނިންމުމަކީ އެއްގޮތް ވާހަކަ ނުކުރެވޭނެ އާއި ކޯޓުތަކުގެ ބަސް ޓްރައިބިއުނަލް ކުރުމުގެ ގޮތުން ކޯޓުތަކުގެ ގޮތުގައި އާއި ކޯޓުތަކުގެ ތަރުތީބު ގެ ނުވަ ބަހެވެ. މިގޮތުން މިސާލަކަށް، ނަންބަރު:FCSC-D/CH/2020/31 (30 ޖޫން 2020) ކޯޓުތަކުގެ "އިޤްތިޞާދީ ބުރަވެ ވަޒީފާކުރާ އެސިސްޓަންޓް ރިސޯޓް" އާއި ނަންބަރު:PSYC-365/2020 (22 އޮކްޓޫބަރ 2020) ކޯޓުތަކުގެ "ސަން އައިލަންޑް ރިސޯޓް" އާއި ނަންބަރު: NAH/2020/MLR-006 (15 ޖޫން 2020) ކޯޓުތަކުގެ "ކުރުމްބާ ރިސޯޓް" އަދި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ފުށުއަރާ ދަށު ކޯޓުން ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް އާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ފުށުއަރާ ދަށު ކޯޓުން ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ގެސްޓްހައުސް ހުށަހެޅުނު އެއް ހުކުމެއްކަމެވެ. މިދެންނެވި މި ގެސްޓްހައުސް އާއި ގުޅިގެން، އިސްތިސްނާކުރުމުން ހުކުމަށް ދަށު ކޯޓުން ވަޒީފާ ކުރި ގޮތް ބަލަހައްޓައި އެވެރިއެވެ.

[illegible] 544/Cr-C/2020 [illegible]	[illegible] 543/Cr-C/2020 [illegible]
-1 [illegible]: "...[illegible]."	-1 [illegible]: "...[illegible] 5 [illegible] 05 [illegible] 2018 [illegible] 2020 [illegible] 1، 2 [illegible] 9 [illegible]"
[illegible]: [illegible].	
-2 [illegible]: "...[illegible]"	-2 [illegible]: "...[illegible] 03 [illegible] 2020 [illegible]"

އުޅުނު ކަމަށެވެ. ކުޑަކުއްޖާ [illegible] (ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އަށް [illegible] މި [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] 05 ޖުލައި 2020 [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] (ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އަށް ކުޑަކުއްޖާ [illegible] (ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާގެ [illegible] 19 ވަނަ ނުކުތާގައި)

[illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] (ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އަށް [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) (ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އަށް [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާގެ [illegible] 8 ވަނަ ނުކުތާ)

ކޯޓުގެ ވިސްނުން: ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ ބައްޕަ [illegible]

-3 ނަންބަރު:FCSC-D/CH/2020/31 "އިޖްތިމާޢީ [illegible] ރިޕޯޓް" [illegible]

[illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] "...ރިޕޯޓް [illegible]" [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible]

-3 ނަންބަރު:FCSC-D/CH/2020/31 "އިޖްތިމާޢީ [illegible] ރިޕޯޓް" [illegible]

[illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] "...ރިޕޯޓް [illegible]" [illegible]

ސްކްރީނިންގ ކުރުމުން ފަހު ނަތީޖާއެއް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ.
އެންމެހައިވެސް، ފުރުސަތު ދެއްވުމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިވާ ވާހަކަތަކުން މި ރިޕޯޓު ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިލާފައިވާ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ، އެކަންކަމަށް ސަމާލުކަން ދީފައި ދެކޭތީ ކަންކުރެވޭ."

ވާހަކަތަކުން ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަމަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއްގެ މަތިން ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަމެއް ނެތް ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭ ކަމެއްގެ އެއްބަސްވުން ކަމަށް އެ ފަދަ ކަމަކުން ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ކަމަށް ބެލެނިވެރިން ކުއްޖާ ބަލަހައްޓާ ކުރިން ވިދާޅުވި ވާހަކަތަކުގައި ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކުޑަކުއްޖާގެ ޙާލަތު މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް ދަރިވަރުގެ ތަޢުލީމު ލިބިދޭން ކުއްޖާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފަށް ބޭނުން ކުރެވޭނެ ތަނެއް ނުވެއެވެ."
"...ފުރުޞަތު އެކަށީ ދެއްވުމަށް ސަރުކާރު ސަރަޙައްދުގެ އިދާރާއާއި ގުޅިގެން ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ސިޔާސަތު ސަރުކާރު ސަރަހައްދު ވަޒީފާ ދިނުން ވީގޮތް ސަރަޙައްދުގައި މި ގުޅޭ ބެލެނިވެރިކަމާ އެކުލަވައި މި ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރު ރަޖިސްޓްރީކޮށް ޚަރަދުކުރުމަށް (20 ޑިސެމްބަރު 2021 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ކޮށްގެން ދިން ޝަހާދަތް)

ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންތައް: މިގޮތުން މި ދެފަރާތުގެ އެދުން ކުރަން އެއް ކުޑަކުއްޖާއެވެ. މިގޮތުގައި ބެލެނިވެރިކަމުގެ ޚިދުމަތް ގޮސް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގައި ކުޑަކުއްޖާ ޙާލަތު ބަލާ ކުޑަކުއްޖާގެ ހާލަތު ފާހަގަކުރެވޭ ކޮންޓްރެކްޓު ކުރުމުން ފަހު ނަތީޖާއެއް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަމަށް ދަރިވަރުން ގެންދިޔުމުގެ މައްސަލަ ބަލަހައްޓާ، އިސްލާމިކް ކުރީ ފަރާތް ބެލެނިވެރިކަން ސަލާމަތީގޮތުން ބެލެހެއްޓުމަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. މިއީ ކުރިން ހަމަކަމަކުން ކުރީ ބެލެނިވެރިން ދަރިވަރުންނަށް ނުވެއެވެ. ސަބަބަކީ، މިއީ އެކުލަވައިލާފައިވާ ކަމަކެވެ.

4- ކުޑަކުއްޖާގެ ސައިކޯ ސޯޝަލް ރިޕޯޓް:

"...ރިޕޯޓަށް ބަލައިރު، ކުޑަކުއްޖާއަށް އެއްވެސް އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ފުރުޞަތު ދެވިފައިން ތަޢުލީމު ބަލަހައްޓާ (އިސްލާމީ ޗެނަލް)ގެ ކުރިމަތީ ފަރާތް ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަމާ ވަކިކުރުމަށް ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ބެލެނިވެރިކަން ކަނޑައަޅާފައެވެ. ސައިކޯ-ސޯޝަލް ރިޕޯޓު އިތުރު ކުރަން ކުޑަކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްލަހަތު ލިބިފައިވާ ކަމަށް ސައިކޯ-ސޯޝަލް ރިޕޯޓުން އެކަން ފާހަގަކޮށްފައި ނުވާ ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަން އެކަށީގެންވާ ކަމެވެ.

4- ކުޑަކުއްޖާގެ ސައިކޯ ސޯޝަލް ރިޕޯޓް:

"...(ކުޑަކުއްޖާ) އާ ދެބަފައިން ބައްދަލުކޮށް ކުޑަކުއްޖާ ސައިކޯ-ސޯޝަލް ރިޕޯޓުން (ކުޑަކުއްޖާ)އަށް ސަލާމަތީ އިޙްސާސް ކުރެވޭ އެއްވެސް ގޮތަކީ އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން އެނގޭން ނުވާތީ (އިސްލާމިކް ކުރީ ފަރާތް) ގެ ބެލެނިވެރިކަމަށް ބަލަހައްޓާކަމުގެ (އިސްލާމިކް ކުރީ ފަރާތް) ސަލާމަތުގައި ފަރާތަކަށް ކުރުމަށްވެސް، ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ފޮނުވުން ދަރިވަރުގެ ސަލާމަތުގައި އެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ފަދަ ސަބަބަކީ ކަންކަމުގައި ކުޑަކުއްޖާ އެދިފައިވާ ހިއްސާ ނަމަކަށް ހިތަދުވަސް ނުވާ ކަންކަމެވެ.....އަދި މިކުރިން ހިސާބު ފުރިހަމަ ކުރިން ރިޕޯޓުކުރެވުނު ގޮތަށް 05 (ފަހެއް) އަހަރު ކުރިން ކުރުމަށްވެސް، ކުއްޖާގެ ސައިކޯ- ސޯޝަލް ރިޕޯޓް ކުއްޖާއަށް އަނިޔާ ލިބިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅާ ބެލެހެއްޓުން ގޮތް ކުރަން ބަޔާންކޮށްފައެވެ."

ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައް: ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަން ދެވޭނީ ހަމައެކަނި ދަރިވަރުގެ ބެލެނިވެރިކަމާއި ސައިކޯ-ސޯޝަލް ރިޕޯޓަށް އެއްގޮތްވާތީއެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ދުވަހުގެ ކުރިން އިސްލާމީ ޗެނަލް އެކަނި ފަހުން ޓީޗަރުންނާއި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރިއަށްގެންދެވެ. އިސްލާމިކް ކުރީ ފަރާތް ކުޑަކުއްޖާގެ ޓީޗަރުންނާއި 2014 ނުވަތަ 2015 އަހަރުގައި ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބެލެއެވެ. ދަރިވަރުން މިދު ސޯޝަލްގައި މިރިޕޯޓު ބެލެނިވެރިން ދިނުމަށް ބަލައިގެން ހިތަދުވަސް ބެލުން 03

[illegible] 5

ނުވަތަ 6 އަހަރު [illegible]

[illegible]

5- ކުޑަކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް އަދި އެރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް:

މި [illegible] މިރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ([illegible]) ކުޑަކުއްޖާއަށް ޖިންސީ [illegible] އެކުއްޖާއަށް ނަފްސާނީގޮތުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުން [illegible].

މިރިޕޯޓުގައި [illegible] ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ "…[illegible] 03 ([illegible]) [illegible]. މި [illegible] 2020 [illegible]. މި [illegible]. މި [illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible]) [illegible] 05 [illegible]. [illegible] (Severe to [illegible] Extreme leve of Sexual Abuse) [illegible] (Extreme Post [illegible] Traumatic Stress Disorder) [illegible] (Very [illegible] Elevated Level of Anxiety) [illegible]. މި [illegible]

5- ކުޑަކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓާއި ރިޕޯޓް ތައްޔާރު ކުރި ފަރާތް:

[illegible] "…[illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible]) [illegible].

"[illegible] (09 [illegible] 2022 ގައި [illegible])

[illegible] (ސީ.ޖީ.ޓީ) [illegible]	

[illegible]

73. މި [illegible] [illegible]، ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މިންވަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތު ކުރުމަށް ވަކި ގޮތަކަށް ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ ކަމަށް ބުނާ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުގެ ނިންމުން:

74. [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބައްލަވައިދެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި [illegible] [illegible] [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް ނުފެނެއެވެ.

75. [illegible] ގުޅޭގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2019/HC-A/304 (ޢަބްދުﷲ މާޖިދު އަބްދުއްރަޙްމާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) [illegible] ކުށުގައިން ވީބާ އަނިޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތު [illegible] [illegible].

76. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ އަނިޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

77. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހަވާލާދީފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2019/HC-A/304 ގެ ސްޓޭޓްއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާފައި ދައުވާ ކޮށްފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. އެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، "ޖިންސީ، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި، ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އޮވެގެން ގަސްތުގައި [illegible] އެކަމަކީ ކުށެކެވެ." ވީމާ، މިމާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އޮވެގެން ކުޑަކުއްޖެއްގެ ގައިގައި ކުޑަކޮށްވެސް އަތްލިއަސް (mere touch) އެމާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރެވޭނެއެވެ، [illegible] ކުރެވޭނެކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ވީމާ، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި [illegible] ހަވާލާދީފައިވާ ޤާނޫނު ނުވަތަ ހުކުމަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] ކަމަށް ބުނެވޭނެ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް ނެތެވެ.

78. ކުރިން ބަޔާން ކުރިހެން [illegible] އާއި [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލު ހިންގައިގެން ދައުވާ ކުރެވިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށާއި ކުޑަކުއްޖާއަށް [illegible] އިސްތިއުނާފު ޖެހުނު މައްސަލައެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ތަޙްޤީޤުގައި ބަޔާންކުރިގޮތުން، ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އިސްތިއުނާފު ޖެހުނު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުކޮޅުން ފެށިގެން 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭރު ދުވަސްވަރުން ކަމަށް އަދި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ ނުވަތަ ޖޫން މަހުގެ ކުރީކޮޅު ކަމަށް ބުނެފައެވެ. އެހެން ވުމުން، އިސްތިއުނާފު ޖެހުނު ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލު ހިންގި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހު ސައިކަލު ދުއްވަން ދިޔަ ދުވަހެއްގައިކަން ކުޑަކުއްޖާ ތަޙްޤީޤަށް ހިއްސާކުރި ވާހަކައިން ފެނެއެވެ. ވީމާ، މިގޮތުން، ކުޑަކުއްޖާ ސައިކަލު ދުއްވަން ދިޔަ ވާހަކަ ދައްކާ ދުވަސްވަރަކީ އިސްތިއުނާފު ޖެހުނު ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލު ހިންގި 2014 އާއި 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައެވެ. އޭގެ ފަހުން، އިސްތިއުނާފު ޖެހުނު ފަރާތުން ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އެހެން އެއްވެސް [illegible] ނުހިންގާކަމަށް ޖިންސީ ގޯނާގެ

ކިޔައިދީ ވާހަކަތަކުން ދެނެ ގަނެވެއެވެ. ހުށަހެޅިފައިވާ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓް އާއި އަދި ކުއްޖާގެ އިޖްތިމާޢީ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް ހަދާފައިވާ ރިޕޯޓް ހަދާފައިވަނީ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައެވެ. ސާފުވަނީ، މިރިޕޯޓްތަކުން [illegible] ކުރަން [illegible] އުޅުނީ 2019 ވަނަ އަހަރު ނޫނީ 2020 ވަނަ އަހަރު ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލު ހިންގި ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދީ [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކުރި [illegible] [illegible] ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 2014 ނުވަތަ 2015 ވަނަ އަހަރު ހިންގިކަމަށް ބަޔާންކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތަކަށް [illegible]؟ އެހެނީ [illegible] [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] ހިންގިކަމަށް [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، 2020 ވަނަ އަހަރު ހަދާފައިވާ [illegible] [illegible] 2014 ނޫނީ 2015 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ނިންމުން:

79. މަތީގައިވާ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible].

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

80. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު [illegible] ނިންމާގެ ރައުޔުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފުގެ 6،5 އަދި 7 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފިޔަވައި ދެންހުރި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ފަސްކުރަ ނުކުތާ

81. މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަކީ، ކޯޓުން ނިޔާއިން ދިނުން ފަސްވެފައިވާކަމަށްބުނެ ބުނެފައެވެ. މިގޮތަށް މައްސަލައިގައި ކޯޓުން ނިޔާއާ ދިނުން ފަސްވެފައިވާތީ ބަލައިގަތުމުގެ އިސްލާމްދީނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ފުރިހަމަ ދެމެހެއްޓުމުގެ ޙައްޤު އަދި އިންސާފުވެރިކަމާއި ޢަދާލަތު[28] ފުށުއަރާގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެވެ. އެގޮތުން، އެކަން އެ ފުށުއަރާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 21.3 ވަނަ ނުކުތާއިން 21.7 ވަނަ ނުކުތާގެ ނިޔާތަށް ބަލައިގަނެވިދާނެ ފުރުޞަތުތަކެވެ.

82. މި މައްސަލައިގައި ކޯޓުގެ ހާޒިރުވެފައިވާ ހާޒިރުނުވުމަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ނަގާފައިވާ ކޯޓުގެ އަރިހުން މަންޒިލު ދެއްކުމަށް ޤަޟިއްޔާ ބަލައިގަތުމުން ހުށަހެޅުމެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާ ބަލައިގަތުމުން ހިމެނުނު ކޯޓުގެ ބަޔަކު އޮތެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައި ނެތް ކަމެވެ. އަދި އެ ފަރާތުން ތަޢާރުފުކުރި ގޮތަށް ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައި ނުވާކަން ހާމަވެއެވެ.

83. ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ ބައި އެ މަރުޙަލާގެ ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި ވަކިކޮށް އަލުން ހުށަހެޅުމަށް ޝަރީޢަތް ހިނގުމުގެ ތެރެއިން ބަލައިގަނެވޭ ސަބަބު ވާނަމަ ވަކިން ޝަރީޢަތުގެ ތެރޭގައި ހަމަހަމަކޮށް ބަލައިގަނެވިދާނެއެވެ. އެކަށީގެންވާ، އެ ފަރާތަކަށް ނުބަލާ ކަމަކަށް ނުވާނަމަ، ކޯޓަށް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހެއެވެ.

84. މި މައްސަލައިގައި ކަންތައްތަކާއިމެދު ބަލައިލުމުން، އެ ކޯޓު އެ ފަރާތަކަށް ހާޒިރުވެވުނު އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ އެ ފަރާތަށް ހާޒިރުވުމުން ފުރުޞަތު ނުދީ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިދާނެ ކަމެއް ނުވާކަން، އެ ފަރާތް ހިނގާ ކޯޓުގެ ހާޒިރުވެވުނު ޤަޟިއްޔާއެއް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިގެން ނިންމަން މި މައްސަލައިގެ ފަތުރާކަށް ނުވެއެވެ.

---

[28] 2020/SC-A/42

85. ބުނެވިދިޔަ ޙާލަތު ކުށުވެރިވުމާއި ޙުކުމްކުރުން އެ ބަދަލުކޮށްފައި އޮތުން ޖިނާއީ ހިއްސާކުރުމަށް ފަސާދަކަމާކަމުގެ ނުބައިވުމެވެ. އެހެނީ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތް އިޖްތިހާދުކޮށް އެ ވާހަކަތަށް ކުރައްވައިދިނުމުގެ ނަތީޖާގެ ހިޔާ އެ ކުށާ ބަރަބަރު ދެކޮޅުހަދައިފައިވާ ކަނޑައެޅުމެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ވާރުތައިގެ ނަޞާއިޙު ވާރުތަކުގައި އެ ކުށްޖާގައިދެން ޖިނާއީ އަމަލު ހިންގުމުގައި ދޫކޮށްނުލެވޭނެއެވެ. މިފަދަ އުސޫލުގެ، ވާރު ބާރުތަކެއްގައި ދުރު ކުށްޖާގައި އިތުރު މިންވަރު އެ ވާރުތަކުގެ ހިއްސާކުރުމަށް ވަގުތު ނުދެވޭ، ދަށުވެރިން ބެހޭގޮތުން، ވަރަށް ޔަގީންކަމާއެކު އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ބެލެވެއެވެ.

86. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާގޮތް ގެއްލި ބޭރުވެ، ކުށުގެ ހިއްސާދާރުން ދިނުން ވަގުތުގެ ގެއްލުން ވަރަށް ގިނަގުނަކަމަށް ދެކެން އަޅުގަނޑުމެން، އެ ވަރަކަށް ވަރަށްވުރެ، ސަކަތްފައިދާ ވަރަށް ވަރަށްވުރެ ބޮޑުވުން ނަތީޖާއާއި އަދި ވަރަށް ސަކަތްކަ، އެކަމުގެ ނަގާ ހަމަޖެހުންބާރު، ޤާނޫނީ ބާރު ސަކަތްފައިދާ ބޮޑުވާނީ، މި މައްސަލައިގައި ވަރަށް ވަރަށްވުރެ އޮތީ ގާނޫނީ ހަމަޖެހުންބާރު ވަރަށްވުރެ އަދި ނުހިނގަނީ ބޮޑުވެއްޖެނަމަވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ކަމަކަށް ނުކުތާ

87. ގާނޫނީ އަސާސީން ދީފައި ތާރީޚުގައި ހަމަހަމަކަން އަމަލުކުރުމުގެ އަސާސީ ޙައްޤު ޢަދާލަތް އަދި ޙައްޤުތަކުގެ ދަށުގައިވާ ސަބަބުން ޙިމާޔަތްތެރިވުމަށް ބޭނުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރި މި ނުކުތާއަކީ ބޮޑުކަން، އެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަމެއް މި މައްސަލައިގައި ގެންދަން ޤާނޫނީ ގޮތެއް ހަމަޖެހެނީ ކަމެއް ނުވެއެވެ. ސަކަތްފައިދާ، އެ ކުށުގައެތި ދެފަރާތުން ގެއްލުން އަމަލު ހިންގާފައިވާތީ ބޮޑުވެއްޖެ، އެ ދެފަރާތް ދޮގުކުރުމުގެ ދަށުވެރިން ދަށުވާކަމެއް ވާނެއެވެ. މިގޮތުން ދަށުވާތަކާ މައްސަލައިގެ އެކަމުގެ މައްސަލަ ކަން ސަރަޙައްދުގައި އަންނާގޮތް މައްސަލަ ކަން ސަރަޙައްދުވަނީ، އެގޮތް ބޮޑުވާ ބަލާ ދަށުވެރިވިއްޖެގޮތުން ބެލުމުގައި ޖިނާއީ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ގެންދަން ޖިނާއީ ބޮޑުވެއްޖެ ޤާނޫނީ ބޮޑުވެގެން އަމަލުކުރަން ހެކިހެން ނުކުރެވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ހަތްވަނަ ނުކުތާ

88. މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރަނީ، މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓުންނާއި [illegible] ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުން ކުއްޖާއަށް އެއްވެސް [illegible] ޖިންސީގޮތުން [illegible] އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. [illegible]

89. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ [illegible] މައްސަލަތަކުގައި [illegible] ޖިންސީ [illegible]

90. [illegible]

91. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަހަރެންނަށް [illegible]

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

92. [illegible] ސަބަބުތަކާއި [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] ރައުޔު

93. މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ރައުޔަށް އަހަރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

[illegible] [illegible] ސަބަބުތަކާއި [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 543/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިޤަޟިއްޔާ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން [illegible] ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ޤާޟީ [illegible] [illegible]
(ޚިލާފު)

ޤާޟީ ޙުސައިން ޝަހީދު